

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.9.2010
COM(2010) 461 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ 2020
θαλάσσιες παρατηρήσεις και δεδομένα για μια έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη

SEC(2010) 999
SEC(2010) 998

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ 2020

θαλάσσιες παρατηρήσεις και δεδομένα για μια έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη

1. ΠΛΑΙΣΙΟ

Στο πλαίσιο της διασυνδεδεμένης παγκόσμιας οικονομίας η γνώση αποτελεί κινητήριο δύναμη της αειφόρου ανάπτυξης και συνεπώς καίριο στοιχείο για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με την στρατηγική «Ευρώπη2020»¹ Η βελτίωση της γνώσης όσον αφορά τις θάλασσες και τους ωκεανούς, που καλύπτουν το 71% της επιφάνειας του πλανήτη μας, είναι ένα από τα τρία διατομεακά εργαλεία της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ². Πράγματι, οι γνώσεις για τη θάλασσα μπορούν επίσης να συμβάλουν στην ανάπτυξη δυο άλλων εργαλείων, στον καλύτερο χωροταξικό σχεδιασμό και στην ενοποιημένη θαλάσσια επιτήρηση. Είναι αδύνατον να προβλεφθεί το εύρος των μελλοντικών αλλαγών στα ωκεάνια συστήματα, η επίδρασή τους στην ανθρώπινη δραστηριότητα και ο συνακόλουθος αντίκτυπος στον ωκεανό λόγω αυτών των αλλαγών στην ανθρώπινη συμπεριφορά, εάν δεν κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το σύστημα σήμερα και τον τρόπο με τον οποίο λειτούργησε στο παρελθόν. Οι γνώσεις για τη θάλασσα είναι απαραίτητες για την επίτευξη της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων, σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο για τη θάλασσα στρατηγική, που συνιστά τον περιβαλλοντικό πυλώνα της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής. Οι γνώσεις αποτελούν θεμελιώδες συστατικό στοιχείο του σχεδίου της ΕΕ για την ενοποίηση της έρευνας στον τομέα της θάλασσας και της ναυτιλίας³ και συμβάλλουν στην υλοποίηση του Ψηφιακού Θεματολογίου⁴.

Η δημιουργία γνώσεων για τη θάλασσα ξεκινά με την παρατήρηση της θάλασσας και των ωκεανών. Τα στοιχεία που προέρχονται από αυτές τις παρατηρήσεις συγκεντρώνονται και κατόπιν αναλύονται με στόχο τη δημιουργία πληροφοριών και γνώσεων. Από την επεξεργασία των γνώσεων αυτών προκύπτει, ακολούθως, έξυπνη βιώσιμη ανάπτυξη, για την αξιολόγηση της υγείας του θαλάσσιου οικοσυστήματος ή για την προστασία των παράκτιων κοινοτήτων.

Η παρούσα ανακοίνωση αφορά κυρίως τα δύο πρώτα στάδια της διαδικασίας – ήτοι την συλλογή και συγκέντρωση στοιχείων – σύμφωνα με το σκεπτικό ότι οι πληροφορίες που διατίθενται στο κοινό αποτελούν θεμελιώδες κοινό αγαθό από το οποίο μπορεί να επωφεληθεί ένα ευρύ σύνολο ενδιαφερόμενων φορέων, ενώ οι εφαρμογές της γνώσης απαιτούν μεγαλύτερη εξειδίκευση και μπορούν να αξιοποιηθούν είτε από την αγορά είτε από στοχευμένες πολιτικές πρωτοβουλίες. Η συλλογή δεδομένων εμπίπτει κυρίως, για λόγους που άπτονται της επικουρικότητας, στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η ΕΕ θα μπορούσε να

¹ Ευρώπη 2020, Ευρωπαϊκή στρατηγική για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, 3.3.2010 COM(2010) 2020

² Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Βρυξέλλες, 10.10.2007, COM(2007) 575 τελικό

³ Ευρωπαϊκή στρατηγική για θάλασσα και ναυτιλιακή έρευνα. Ένα συνεκτικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας προς υποστήριξη της αειφόρου χρήσης των ωκεανών και των θαλασσών, 3.9.2008, COM(2008) 534 τελικό

⁴ Ένα ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη 19.05.2010 COM(2010) 245

προσδώσει προστιθέμενη αξία στη φάση της συγκέντρωσης στοιχείων λόγω της ανάγκης για την εξασφάλιση συνοχής μεταξύ των κρατών μελών και των διαφορετικών κατηγοριών χρηστών.

Με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική της 16ης Νοεμβρίου 2009⁵ εκλήθη η Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις όσον αφορά την βελτίωση της χρήσης της επιστημονικής γνώσης. Η παρούσα ανακοίνωση αποκρίνεται σε αυτό το αίτημα υποστηρίζοντας σε γενικές γραμμές μια πιο συντονισμένη προσέγγιση στη συλλογή και συγκέντρωση θαλάσσιων δεδομένων και περιγράφει ένα σχέδιο δράσης βάσει του οποίου τα διαφορετικά μέτρα πολιτικής της ΕΕ θα συμπληρώσουν τα κομμάτια που λείπουν για την ολοκλήρωση της συνολικής εικόνας.

2. ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η πλειονότητα των θαλάσσιων στοιχείων που συλλέγονται σήμερα από δημόσια ιδρύματα στα κράτη μέλη της ΕΕ, είτε σε συλλογική είτε σε μεμονωμένη βάση, με κόστος που υπερβαίνει το 1 εκατ. € ετησίως⁶, συλλέγεται σε μεγάλο βαθμό με συγκεκριμένο στόχο – για παράδειγμα για την εκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων, για την διασφάλιση της ασφαλούς ναυτιλίας, για την παρακολούθηση της τήρησης των κανονισμών ή για την εξακρίβωση μιας επιστημονικής υπόθεσης. Εντούτοις, όπως επιβεβαιώθηκε κατά τη διάρκεια δημόσιας διαβούλευσης⁷, όσοι ασχολούνται με την επεξεργασία ή με την εφαρμογή αυτών των στοιχείων αντιμετωπίζουν σειρά εμποδίων. Οι χρήστες συναντούν δυσκολίες ως προς την αναζήτηση των διαθέσιμων στοιχείων. Υπάρχουν περιορισμοί στην πρόσβαση, στη χρήση και στην περαιτέρω χρησιμοποίησή τους. Πρόσθετα εμπόδια περιλαμβάνουν τον κατακερματισμό των προτύπων, των μορφοτύπων και της ονοματολογίας, την έλλειψη πληροφοριών σχετικά με την ακρίβεια και την ορθότητα, σχετικά με την πολιτική τιμολόγησης ορισμένων παρόχων και την ανεπαρκή χρονική και γεωγραφική ακρίβεια. Έτσι, χάνεται η ευκαιρία να αναπτυχθούν καινοτόμα νέα προϊόντα και υπηρεσίες τα οποία θα βασίζονται σε αυτά τα δεδομένα⁸.

3. ΣΤΟΧΟΙ

Στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης, τίθενται τρεις στόχοι για τη βελτίωση των γνώσεων για τη θάλασσα:

⁵ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική 2973ή σύνοδος του Συμβουλίου Γενικές Υποθέσεις Βρυξέλλες, 16 Νοεμβρίου 2009

⁶ Υπολογισμός που περιέχεται στην αξιολόγηση των επιπτώσεων που αφορά την παρούσα ανακοίνωση.

⁷ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «Υποδομή θαλάσσιων δεδομένων – Έκβαση της δημόσιας διαβούλευσης», 22.1.2010, SEC(2010)73 τελικό

⁸ Για παράδειγμα, η βιοπροοπτική για νέα προϊόντα στην ιατρική ή τον κλάδο της επεξεργασίας προϊόντων θα επωφελούνταν από την καλύτερη γνώση των ενδιαιτημάτων του θαλάσσιου πυθμένα.

1. μείωση των δαπανών λειτουργίας και των καθυστερήσεων για τους χρήστες θαλάσσιων δεδομένων και κατά συνέπεια:
 - παροχή βοήθειας στον ιδιωτικό τομέα ώστε να είναι ανταγωνιστικός στην παγκόσμια οικονομία και να αντιμετωπίσει την πρόκληση της βιωσιμότητας·
 - βελτίωση της ποιότητας στις δημόσιες διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα
 - ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας όσον αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον
2. αύξηση του ανταγωνισμού και της καινοτομίας στο πλαίσιο της χρήσης και περαιτέρω χρησιμοποίησης θαλάσσιων δεδομένων μέσω της παροχής ευρύτερης πρόσβασης σε συνεκτικά θαλάσσια δεδομένα, τα οποία έχουν ελεγχθεί με βάση την ποιότητα και είναι άμεσα διαθέσιμα·
3. βελτίωση του βαθμού αξιοπιστίας των γνώσεων για τους ωκεανούς και τις θάλασσες, η οποία θα οδηγήσει στη δημιουργία μιας πιο ισχυρής βάσης για την διαχείριση μελλοντικών αλλαγών.

Οι στόχοι αυτοί συμβάλλουν απευθείας σε ορισμένες από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες που ανακοινώθηκαν στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020, όπως είναι η «Ένωση καινοτομίας», η πρωτοβουλία «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους» και η πρωτοβουλία «Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης».

Σύμφωνα με μια συντηρητική εκτίμηση, τα οφέλη από την δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου για την αντικατάσταση του σημερινού κατακερματισμένου συστήματος θαλάσσιας παρακολούθησης μπορεί να ανέλθουν σε ποσό ύψους 300 € εκατ. ετησίως⁹ Με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική της 16ης Νοεμβρίου 2009 εκλήθη η Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις όσον αφορά την βελτίωση της χρήσης της επιστημονικής γνώσης. Η παρούσα ανακοίνωση αποκρίνεται σε αυτό το αίτημα υποστηρίζοντας σε γενικές γραμμές μια πιο συντονισμένη προσέγγιση στη συλλογή και συγκέντρωση θαλάσσιων δεδομένων και περιγράφει ένα σχέδιο δράσης βάσει του οποίου τα διαφορετικά μέτρα πολιτικής της ΕΕ θα συμπληρώσουν τα κομμάτια που λείπουν για την ολοκλήρωση της συνολικής εικόνας.

. Εξάλλου, μια πιο εξορθολογισμένη χρήση των θαλάσσιων δεδομένων όχι μόνον θα βοηθήσει στην αποδοτικότητα των υφιστάμενων χρηστών αλλά και θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για καινοτομία και ανάπτυξη.

⁹ Βάσει της αξιολόγησης των επιπτώσεων υπολογίζεται ότι αντιστοιχούν 100 εκατ. € περίπου για την επιστημονική έρευνα, 56 € εκατ. για τις δημόσιες αρχές και 150 εκατ. € για τον ιδιωτικό τομέα

4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Τα κράτη μέλη συλλέγουν ήδη μεγάλο αριθμό δεδομένων και σε ορισμένες περιπτώσεις είναι υποχρεωμένα να το πράττουν βάσει του νόμου. Επιπλέον, πολλά μέσα και δράσεις της ΕΕ καταβάλλουν προσπάθειες ώστε να βελτιωθεί η διαθεσιμότητα ενός συνεκτικού συνόλου δεδομένων και παρατηρήσεων εντός της ΕΕ.

Αυτές οι δράσεις περιλαμβάνουν τόσο υποχρεώσεις όσο και μέτρα διευκόλυνσης. Η διαφορά μεταξύ των δυο τύπων δράσης δεν είναι πάντοτε σαφής αλλά γενικά οι υποχρεώσεις προβλέπονται βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ και υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να συλλέγουν και να συγκεντρώνουν δεδομένα ή να χορηγούν πρόσβαση σε αυτά, ενώ τα μέτρα διευκόλυνσης είναι εκείνα για τα οποία η ΕΕ παρέχει κάποια υποστήριξη.

4.1. Οδηγίες της ΕΕ

Σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική¹⁰ τα κράτη μέλη «διαμορφώνουν και υλοποιούν συντονισμένα προγράμματα παρακολούθησης για τη συνεχή εκτίμηση της περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων». Η συγκέντρωση εικόνων από θαλάσσιες λεκάνες και από θάλασσες σε πανευρωπαϊκό επίπεδο απαιτεί την διασυνοριακή συνεργασία καθώς και την συνεργασία μεταξύ διαφορετικών επιστημονικών ειδικοτήσεων. Σύμφωνα με την εμπειρία που έχει έως σήμερα αντληθεί, αποδεικνύεται ότι η από κοινού ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ των τομέων και των κρατών μελών δεν πραγματοποιείται ομοιόμορφα, αποτελεσματικά ή άμεσα. Αυτό θα είναι μάλλον απίθανο να επιτευχθεί εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν λάβει μέτρα ή δεν διευκολύνει τη λήψη μέτρων στον εν λόγω τομέα.

Η οδηγία INSPIRE¹¹ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να υιοθετούν μέτρα για την ανταλλαγή συνόλων δεδομένων και υπηρεσιών μεταξύ των δημόσιων αρχών τους για τους σκοπούς της επιτέλεσης έργου δημόσιου συμφέροντος, και η οδηγία για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες¹² απαιτεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν τα δεδομένα όταν αυτό τους ζητείται. Η οδηγία για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα¹³ διευκολύνει την περαιτέρω χρήση δεδομένων του δημόσιου τομέα καθώς θεσπίζει ένα κοινό νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο οι φορείς του δημόσιου τομέα πρέπει να διαθέτουν τις πληροφορίες τους για περαιτέρω χρήση με στόχο την άρση των εμποδίων όπως είναι οι πρακτικές που συνιστούν διάκριση, οι μονοπωλιακές αγορές και η έλλειψη διαφάνειας.

Οι οδηγίες αυτές προσφέρουν τις απαραίτητες νομικές βάσεις για την καλύτερη χρήση των θαλάσσιων δεδομένων και στην περίπτωση της οδηγίας INSPIRE, για τη θέσπιση κοινών προτύπων. Ωστόσο, αυτές δεν αρκούν από μόνες τους.

¹⁰ Οδηγία 2008/56/EK

¹¹ Οδηγία 2007/2/EK για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

¹² Οδηγία 2003/4/EK

¹³ Οδηγία 2003/98/EK

Δεν έχουν απαραίτητα εφαρμογή στους φορείς εκείνους που, ενώ έχουν στη διάθεσή τους πολλά θαλάσσια δεδομένα, δεν ασκούν δημόσια εξουσία – για παράδειγμα σε επιστημονικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα – με συνέπεια οι εν λόγω οδηγίες να προσκρούουν στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, οι παρατηρήσεις σε σχεδόν πραγματικό χρόνο ή τα ιστορικά αρχεία των δεδομένων δεν εμπίπτουν στο αντικείμενό τους.

Στο πλαίσιο εξέτασης της οδηγίας πληροφορίες του δημόσιου τομέα¹⁴, (ΠΔΤ), οι περαιτέρω χρήστες στους τομείς της γεωγραφίας και της μετεωρολογίας επεσήμαναν, ως εμπόδια για την πλήρη άντληση του δυναμικού με στόχο την περαιτέρω χρήση ΠΔΤ, υψηλές τιμές, περιοριστικούς όρους χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης και διακρίσεις. Η πρόσβαση σε νέα δεδομένα, προερχόμενα από ερευνητικά έργα για το θαλάσσιο περιβάλλον του προγράμματος πλαίσιο της ΕΕ είναι υποχρεωτική μόνον για τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν τα δεδομένα για την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την παρακολούθηση περιβαλλοντικών πολιτικών.

4.2. Πλαίσιο συλλογής δεδομένων για την αλιεία (DCF)

Το νέο πλαίσιο συλλογής δεδομένων που εγκρίθηκε το 2008¹⁵ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να συλλέγουν, να διαχειρίζονται και να παρέχουν υψηλού επιπέδου αλιευτικά δεδομένα με στόχο την υποβολή επιστημονικών γνωμοδοτήσεων, κυρίως στο πλαίσιο της λήψης των ενδεδειγμένων αποφάσεων όσον αφορά τη διαχείριση της αλιείας. Αυτές οι δραστηριότητες εκτελούνται στο πλαίσιο πολυετών εθνικών προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ένωση. Το νέο πλαίσιο υποχρεώνει τα κράτη μέλη να παρέχουν πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα ως βάση άντλησης στοιχείων για την διαχείριση της αλιείας, για επιστημονικές δημοσιεύσεις, για την δημόσια συζήτηση και για την συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων στην χάραξη πολιτικής. Εκτός από αυτούς τους στόχους, η πρόσβαση στα δεδομένα, η συγκέντρωσή τους σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης και η περαιτέρω χρήση τους απαιτεί σήμερα την συναίνεση όλων των φορέων που διαθέτουν δεδομένα.

4.3. Πρωτοβουλία για την παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (GMES)

Η πρωτοβουλία GMES αποτελεί ευρύ πρόγραμμα, το οποίο καλύπτει την γη και την ατμόσφαιρα καθώς και το θαλάσσιο περιβάλλον. Αποσκοπεί στην παροχή υπηρεσιών στον περιβαλλοντικό τομέα και στον τομέα της ασφάλειας και βασίζεται κυρίως σε μετρήσεις από δορυφόρους και σε προϊόντα που προκύπτουν από τις εν λόγω μετρήσεις. Οι διαφορετικές επιλογές όσον αφορά την κεντρική θαλάσσια υπηρεσία της πρωτοβουλίας GMES αποτελούν αντικείμενο ελέγχου μέσω του σχεδίου «MyOcean». Διατίθενται προϊόντα για οιαδήποτε χρήση, μεταξύ άλλων και εμπορική (μετέπειτα δραστηριότητες) πλην της «ανεξέλεγκτης αναδιανομής (διάδοσης, π.χ. μέσω ραδιοτηλεοπτικής αναμετάδοσης, ανάρτησης στο διαδίκτυο...)

¹⁴ Περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα – Επανεξέταση της οδηγίας 2003/98/ΕΚ, Βρυξέλλες, 7.5.2009, COM(2009) 212 τελικό,

¹⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 199/2008 του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 2008

4.4. **Ενιαίο Σύστημα Πληροφοριών για το Περιβάλλον «SEIS» και «WISE-marine»**

Το Ενιαίο Σύστημα Πληροφοριών για το Περιβάλλον SEIS¹⁶, μια προσέγγιση που ενθαρρύνουν τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), αποσκοπεί στον εξυγχορονισμό και στην απλούστευση της διαθεσιμότητας, της ανταλλαγής και της χρήσης των δεδομένων και των πληροφοριών που απαιτούνται για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής, σύμφωνα με την οποία τα υφιστάμενα συστήματα υποβολής αναφορών, τα οποία είναι κυρίως συγκεντρωτικού χαρακτήρα, αντικαθίστανται σταδιακά από συστήματα τα οποία βασίζονται στην πρόσβαση, στην ανταλλαγή και στην διαλειτουργικότητα.

Το «WISE-marine» αποτελεί την συνιστώσα του «SEIS» που αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον και που προορίζεται να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις εφαρμογής των υποχρεώσεων υποβολής αναφοράς σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική 2008/56/EK και να ενημερώσει το ευρωπαϊκό κοινό σχετικά με την εφαρμογή των θαλάσσιων στρατηγικών. Θα αποτελεί επέκταση στο θαλάσσιο περιβάλλον του υφιστάμενου Συστήματος πληροφοριών για τα ύδατα στην Ευρώπη (WISE), το οποίο αφορά τα παράκτια ύδατα.

4.5. **Το δίκτυο ur-EMODnet**

Το δίκτυο «ur-EMODnet» το οποίο χρηματοδοτείται μέσω προπαρασκευαστικών δράσεων θαλάσσιας πολιτικής¹⁷ αποτελεί πρωτότυπο του EMODnet¹⁸ το οποίο θα μπορούσε να είναι χρήσιμο για τους επαγγελματίες του τομέα της θάλασσας και της ναυτιλίας αλλά έχει καταρχάς σχεδιαστεί για τον έλεγχο του σχεδιασμού και για την προώθηση της ανάδρασης. Θεματικές ομάδες¹⁹ συγκεντρώνουν υφιστάμενα δεδομένα από διαφορετικές πηγές, μετρούν την ποιότητά τους, εξασφαλίζουν ότι είναι πλήρεις όσον αφορά τους περιγραφείς (μετα-δεδομένα) όπως είναι ο χρόνος και ο χώρος μέτρησης και τα διαθέτουν μέσω θεματικών πυλών. Πολλές διαφωτιστικές πληροφορίες και τεχνολογίες οι οποίες χρησιμοποιούνται από τις εν λόγω ομάδες αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων της ΕΕ²⁰. Τα θέματα που έχουν συγκεντρωθεί έως σήμερα συνοψίζονται στον πίνακα 1. Η διαλειτουργικότητά τους ενισχύεται μέσω της υιοθέτησης ταυτόσημων προτύπων και συντονιστικών

¹⁶ Η πορεία προς το Ενιαίο Σύστημα Πληροφοριών για το Περιβάλλον (SEIS) COM(2008) 46 τελικό, Βρυξέλλες, 1^η Φεβρουαρίου 2008

¹⁷ Χρηματοοικονομικός μηχανισμός που έχει σχεδιαστεί για την προετοιμασία προτάσεων με στόχο την έγκριση μελλοντικών δράσεων

¹⁸ Ευρωπαϊκό δίκτυο θαλάσσιων παρατηρήσεων και δεδομένων

¹⁹ Οι θεματικές ομάδες είναι κοινοπραξίες εργαστηρίων που έχουν αναλάβει την ευθύνη της συγκέντρωσης δεδομένων συγκεκριμένου τύπου και τα διαθέτουν μέσω μεμονωμένων πυλών επικοινωνίας. Υφίστανται σήμερα τέσσερις ομάδες – υδρογραφίας/βαθυμετρίας, γεωλογίας, βιολογίας και χημείας (βλ. πίνακα 1). Αναμένεται η σύσταση ομάδας για τα φυσικά δεδομένα.

²⁰ Η απόφαση 1982/2006/EK σχετικά με το 7^ο ερευνητικό πρόγραμμα πλαίσιο αποτελεί την τελευταία μιας σειράς προγραμμάτων χρηματοδότησης της παραγωγής και χρήσης δεδομένων για το θαλάσσιο περιβάλλον.

συνεδριάσεων ανά εξάμηνο. Οι στιβάδες δεδομένων οι οποίες παράγονται μέσω του ur-EMODnet διατίθενται ελεύθερα. Προβλέπεται η έναρξη ενδιάμεσης αξιολόγησης των αποτελεσμάτων το 2011 και η τελική αξιολόγηση το 2013, βάσει της οποίας θα αποφασιστεί η λήψη περαιτέρω μέτρων.

Ωστόσο, το υφιστάμενο ur-EMODnet δεν θα παράσχει από μόνο του επαρκείς πληροφορίες για την διενέργεια πλήρους αξιολόγησης το 2013. Το δείγμα είναι πολύ μικρό. Ο αριθμός των παραμέτρων και των θαλάσσιων λεκανών που καλύπτονται είναι μικρότερος σε σχέση με αυτόν που θα απαιτούνταν για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της θαλάσσιας και της ναυτιλιακής κοινότητας. Η ευκρίνεια είναι πολύ μικρή. Η άμεση μετάβαση από ένα δίκτυο ur-EMODnet που βασίζεται στις προπαρασκευαστικές δράσεις σε ένα δίκτυο EMODnet μεγάλης κλίμακας, και του μεγέθους που θα απαιτούνταν, σύμφωνα με τις τρέχουσες εκτιμήσεις, ²¹ θα συνιστούσε ένα πολύ μεγάλο άλμα και ένα πολύ επικίνδυνο εγχείρημα. Θα προταθεί κανονισμός για την χρηματοδότηση της περαιτέρω ανάπτυξης της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής κατά την περίοδο 2011-2013. Ο εμπλουτισμός του EMODnet θα αποτελεί μια από τις δράσεις προς χρηματοδότηση βάσει του εν λόγω κανονισμού.

4.6. ΕΕ και εθνικοί οργανισμοί

Εκτός από τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, η Κοινοτική Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα είναι φορείς εντεταλμένοι να επικουρούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη στην εφαρμογή της συναφούς νομοθεσίας της ΕΕ. Στο πλαίσιο των καθηκόντων τους συλλέγουν συναφή δεδομένα²² που μπορεί να εξυπηρετήσουν ευρύτερα άλλους σκοπούς. Εφόσον τηρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις όσον αφορά το απόρρητο, τα εν λόγω δεδομένα είναι δυνατόν, υπό την κατάλληλη ενοποιημένη μορφή, να διαδοθούν ευρύτερα.

Στη συλλογή δεδομένων συμμετέχει επίσης ευρύ φάσμα κρατικών φορέων των κρατών μελών.

4.7. Δεδομένα που αφορούν τις παράκτιες ζώνες

Οι αρχές των παράκτιων ζωνών πρέπει να συγκεντρώνουν, να χρησιμοποιούν και να ανταλλάσσουν πληροφορίες με στόχο την στήριξη της λήψης αποφάσεων και την μεγαλύτερη ανάμιξη των πολιτών. Το πλαίσιο για τα συστήματα παράκτιων πληροφοριών προβλέπεται βάσει της σύστασης της ΕΕ για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών.²³

Οι παράκτιες περιφέρειες έχουν οριστεί από την Eurostat ως πρότυπες στατιστικές περιφέρειες (επίπεδο NUTS²⁴ III), των οποίων ο μισός,

²¹ Αξιολόγηση επιπτώσεων για το EMODnet

²² Όπως σχετικά με την παρατήρηση πετρελαιοκηλίδων, κινήσεων πλοίων και αλιευτικής δραστηριότητας

²³ 2002/413/ΕΚ

²⁴ Για την περιγραφή των στατιστικών περιφερειών βλ. http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/basicnuts_regions_en.html

τουλάχιστον, πληθυσμός κατοικεί εντός 50 χιλιομέτρων από την ακτή²⁵. Ο ορισμός αυτός αφορά 446 περιφέρειες, 372 εκ των οποίων έχουν παράλια. Κοινωνικοοικονομικοί παράμετροι όπως είναι οι δείκτες πληθυσμού ή το ΑΕγχΠ διατίθενται ελεύθερα μέσω του ιστοτόπου της Eurostat, για την πλειονότητα αυτών των περιοχών. Όσον αφορά ορισμένες χώρες, όπως η Πολωνία, η Σουηδία ή το ΗΒ, οι εν λόγω περιφέρειες είναι τόσο μεγάλες που καλύπτουν και πληθυσμούς οι οποίοι κατοικούν βαθιά στην ενδοχώρα και συνεπώς δεν μπορούν να εντοπιστούν τα ειδικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις παράκτιες κοινότητες. Οι προσπάθειες για την συλλογή δεδομένων μεγαλύτερης ευκρίνειας δεν ήταν επιτυχείς λόγω απαγορευτικών τελών που επέβαλαν ορισμένες εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, οι οποίες δεν διαθέτουν συστηματική μέθοδο διεκπεραίωσης αιτημάτων για δεδομένα και επειδή, για λόγους απορρήτου, τα δεδομένα δεν μπορούν να παρασχεθούν για περιφέρειες με μια ή δύο μόνον επιχειρήσεις σε έναν συγκεκριμένο τομέα.

Τα οικονομικά δεδομένα – όπως είναι το εισόδημα, οι δαπάνες, η απασχόληση – που αφορούν τους τομείς της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης αλιευμάτων συλλέγονται επίσης ως μέρος του πλαισίου συλλογής δεδομένων. Τα οικονομικά δεδομένα που αφορούν τους ευρωπαϊκούς αλιευτικούς στόλους συνοψίζονται σε ετήσια οικονομική έκθεση²⁶ σε εθνικό επίπεδο και ολοένα και περισσότερο σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης²⁷.

Πολλές περιφερειακές αρχές δημιουργούν συστήματα παράκτιων πληροφοριών με στόχο την διαχείριση και τον σχεδιασμό δραστηριοτήτων. Η οδηγία INSPIRE και σειρά σχεδίων του Interreg²⁸ αρχίζουν να εξασφαλίζουν ολοένα και περισσότερο έναν ικανοποιητικό βαθμό διαλειτουργικότητας μεταξύ αυτών των συστημάτων.

²⁵ Το Αμβούργο προστέθηκε στον κατάλογο μολονότι δεν πληροί τα προαναφερόμενα κριτήρια.

²⁶ Επιστημονική, τεχνική και οικονομική επιτροπή αλιείας (ΕΤΟΕΑ) Ετήσια οικονομική έκθεση όσον αφορά τον ευρωπαϊκό αλιευτικό στόλο για το 2009, EUR 24069 –ISBN 978-92-79-13867-6

²⁷ Ως θαλάσσια λεκάνη νοείται η λεκάνη όπου αναπτύσσονται αλιευτικές δραστηριότητες. Αυτή δεν είναι πάντοτε η λεκάνη στα παράλια της οποίας εκφορτώνονται τα ψάρια ή όπου βρίσκεται ο λιμένας νηολόγησης των οικείων σκαφών.

²⁸ Πρόκειται για κοινοτική πρωτοβουλία η οποία αποσκοπεί στην τόνωση της διαπεριφερειακής συνεργασίας στη Ευρωπαϊκή Ένωση. Ξεκίνησε το 1989 και χρηματοδοτείται δυνάμει του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Πίνακας 1 Ο τρόπος με τον οποίο οι πρωτοβουλίες της ΕΕ συμβάλλουν στην υποδομή θαλάσσιων δεδομένων. Δεν περιλαμβάνονται ερευνητικά σχέδια και εθνικές πρωτοβουλίες. Δεν περιλαμβάνονται ούτε «υποχρεώσεις» όπως η οδηγία INSPIRE. Ο πίνακας καλύπτει μόνον «μέτρα διευκόλυνσης» που χρηματοδοτούνται εν μέρει από τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Παράμετροι	Συλλογή	Συγκέντρωση	εφαρμογή
Βαθυμετρία		ur-EMODnet	WISE marine
Γεωλογία		ur-EMODnet	
Φυσική	GMES (όσον αφορά το διάστημα)	GMES (πλην των των παράκτιων ζωνών), ur-EMODnet ²⁹	GMES,
Αλιεία (συμπεριλαμβανομένης της οικονομίας στον τομέα της αλιείας)	Πλαίσιο συλλογής δεδομένων για την αλιεία ¹⁴	Κοινό Κέντρο Ερευνών (και λοιποί χρήστες)	ICES ³⁰ , ETOEA ³¹ , GEAM ³² ,
Χημεία		ur-EMODnet	WISE-Marine
Βιολογία		ur-EMODnet, GMES ³³	WISE Marine
Ανθρώπινη δραστηριότητα (εκτός της αλιείας) ³⁴		ur-EMODnet ^{Error! Bookmark not defined.}	WISE Marine
Δεδομένα που αφορούν τις παράκτιες ζώνες		Eurostat	

4.8. Προτάσεις για την βελτίωση των υφιστάμενων μέσων

Για την ενίσχυση των αποτελεσμάτων των προαναφερόμενων μέσων και δράσεων η Επιτροπή προτείνει μια σειρά βελτιώσεων:

- Η Επιτροπή θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι τα δεδομένα που προέρχονται από ερευνητικά προγράμματα τα οποία αφορούν την περιφερειακή ανάπτυξη και τον τομέα της θάλασσας

²⁹ Δεν περιλαμβάνονται μετρήσεις από το διάστημα, συνεπώς η GMES δεν τροφοδοτεί το ur-EMODnet

³⁰ Διεθνές Συμβούλιο Εξερεύνησης της Θάλασσας (ICES).

³¹ Επιστημονική, τεχνική και οικονομική επιτροπή αλιείας, (ETOEA) η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 33 του κανονισμού ΕΚ 2371/2002 του Συμβουλίου)

³² Γενική επιτροπή αλιείας για τη Μεσόγειο (GEAM)

³³ Μετρήσεις χλωροφύλλης από το διάστημα ως ένδειξη φυτοπλαγκτού

³⁴ Εγκαταστάσεις εξόρυξης ενέργειας στην ανοικτή θάλασσα, ακτοπλοϊκές μεταφορές, εξαγωγή αμμοχάλικου, κλπ.

και της ναυτιλίας και τα οποία χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, είναι πιο διαθέσιμα για περαιτέρω χρήση.

- Σε συνέχεια σύστασης της ΕΕ για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών³⁵ η Επιτροπή θα εξετάσει ποια περαιτέρω μέτρα απαιτούνται για την προώθηση παράκτιων συστημάτων πληροφόρησης
- Θα χρηματοδοτηθούν παρουσιάσεις των θαλάσσιων υπηρεσιών της πρωτοβουλίας GMES μέσω του θέματος του εβδομίου προγράμματος πλαίσιο που αφορά το διάστημα έως το 2014. Εξετάζονται διαφορετικές επιλογές όσον αφορά τη συνέχεια που θα δοθεί.
- Βραχυπρόθεσμα η Επιτροπή θα μεριμνήσει για την πλήρη τήρηση των νέων κανόνων πρόσβασης στα αλιευτικά δεδομένα από τα κράτη μέλη. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα θα διερευνηθούν τρόποι διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής για την πρόσβαση στα δεδομένα.
- Για την βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων το WISE-Marine και το EMODnet θα συνδυαστούν στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική. Η υλοποίηση του WISE-Marine προβλέπεται για τα μέσα του 2012 και θα επιτρέψει τη συλλογή και παρουσίαση δεδομένων των κρατών μελών σχετικά με το θαλάσσιο περιβάλλον και τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Όπως και το EMODnet, το WISE-marine θα βασίζεται στο WISE, στο υφιστάμενο σύστημα υποβολής αναφορών, το οποίο χρησιμοποιείται ήδη από τα κράτη μέλη για να υποβάλλουν τις αξιολογήσεις τους όσον αφορά την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα.
- Η Επιτροπή προτίθεται να ξεκινήσει μια νέα δέσμη μέτρων για τη βελτίωση της κάλυψης των δεδομένων, την ευκρίνεια και το εύρος των παραμέτρων που συγκεντρώνονται^{36,37}.
- Η Επιτροπή θα εξασφαλίζει την παροχή δεδομένων από τους οργανισμούς της σε τακτική βάση.
- Υπό το ίδιο πρίσμα, η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να παρέχουν δεδομένα τα οποία έχουν συγκεντρωθεί για συγκεκριμένο σκοπό, και, εφόσον είναι απαραίτητο, βάσει χρόνου και τόπου συλλογής.

³⁵ Το σχέδιο PEGASO, το οποίο στηρίζεται από το 7^ο πρόγραμμα πλαίσιο εξετάζει διαφορετικές επιλογές.

³⁶ όπως: επέκταση του γεωλογικού χάρτη στις ακτές της Ιβηρικής στη Μεσόγειο και τον Ατλαντικό· αύξηση της ευκρίνειας της βαθυμετρίας από ένα τέταρτο του λεπτού έως ένα δέκατο του λεπτού, τουλάχιστον· Επέκταση του αριθμού των παρασιτοκτόνων.

³⁷ χρηματοδότηση μέσω του προτεινόμενου χρηματοδοτικού κανονισμού για την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική

- Η Eurostat θα μελετήσει τις λεπτομερείς παραμέτρους που αφορούν τον πληθυσμό και την έκταση ώστε να εκφραστεί καλύτερα με παραμέτρους η επιρροή των παράκτιων ζωνών στις περιφέρειες της ενδοχώρας, για στατιστικούς σκοπούς.

Συνεπώς, οι πρωτοβουλίες για την αποκατάσταση των ανεπαρειών στο ευρωπαϊκό σύστημα θαλάσσιων δεδομένων θα ακολουθήσουν διάφορες κατευθύνσεις. Οι κύριοι στόχοι αυτών των πρωτοβουλιών είναι παρόμοιοι αλλά όχι ταυτόσημοι. Συνεπώς, απαιτείται περαιτέρω δράση για τη δημιουργία συνεργιών μεταξύ των διαφορετικών εξελίξεων.

Η Επιτροπή θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα με στόχο την σύγκλιση των εν λόγω πρωτοβουλιών, για να εξασφαλιστεί η ομαλή και συνεχής παροχή θαλάσσιων δεδομένων και ταυτόχρονα για να αποφευχθούν περιττές επαναλήψεις στις προσπάθειες που καταβάλλονται κατά τη συλλογή δεδομένων. Οι εργασίες θα περιλαμβάνουν:

- την διασφάλιση κοινών προτύπων³⁸
- την σταδιακή ευθυγράμμιση των πολιτικών όσον αφορά τα δεδομένα. Τελικός στόχος είναι η παροχή ελεύθερης πρόσβασης δίχως περιορισμό στη χρήση
- τη διασφάλιση του ότι τα δεδομένα τα οποία συγκεντρώνονται στο πλαίσιο πρωτοβουλιών όπως η «ur-EMODnet» ή το «Πλαίσιο συλλογής δεδομένων για την αλιεία» είναι κατάλληλα για τις ανάγκες της οδηγίας πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική
- τη θέσπιση ειδικής δράσης ur-EMODnet εντός του 2010^{Error! Bookmark not defined.} για την συγκέντρωση υλικών, επιτόπιων δεδομένων για την τροφοδότηση της GMES, για την επικύρωση των αποτελεσμάτων του υποδείγματος GMES και για την κάλυψη των παράκτιων υδά³⁹ που δεν καλύπτονται από την GMES.
- Το 2012-2013, αξιολόγηση των κενών στο δίκτυο παρακολούθησης, μόλις γνωστοποιηθούν τα αποτελέσματα του ur-EMODnet και των δράσεων του πρωτοτύπου της «κεντρικής θαλάσσιας υπηρεσίας» της πρωτοβουλίας GMES.
- έναρξη διαλόγου με χώρες-εταίρους και διεθνείς οργανισμούς με στόχο να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειες της ΕΕ συμβάλλουν στη

³⁸ συμπεριλαμβανομένων της ονοματολογίας, μορφοτύπων και μονάδων. Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλιστεί η σύγκριση και ο συνδυασμός δεδομένων τα οποία προέρχονται από διαφορετικές πρωτοβουλίες. Η οδηγία INSPIRE παρέχει το βασικό πλαίσιο. Η οδηγία INSPIRE είναι πλήρως συμβατή με τα διεθνή πρότυπα.

³⁹ «Παράκτια ύδατα» είναι ένας επιστημονικός όρος ο οποίος χρησιμοποιείται για τον καθορισμό εκείνων των υδάτων όπου αβαθή ύδατα, σύνθετη παράκτια τοπογραφία και παλιρροϊκά ρεύματα έχουν ως αποτέλεσμα το φυσικό μοντέλο να απαιτεί μια πιο λεπτομερή προσέγγιση σε σχέση με αυτή που προβλέπεται σήμερα στο πλαίσιο της θαλάσσιας βασικής υπηρεσίας GMES.

5. ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Μολονότι τα προαναφερόμενα μέσα και δράσεις παρουσιάζουν πλεονεκτήματα, η ολοκλήρωση της θαλάσσιας γνώσης απαιτεί να καταβληθούν πιο εντατικές προσπάθειες. Ένα συνεκτικό διασυνοριακό σύνολο δεδομένων, απαιτεί μια στοχοθετημένη και λειτουργική αρχιτεκτονική. Η τελική μορφή αυτού του συνόλου θα εξαρτηθεί από την επιχειρησιακή εμπειρία που θα αντληθεί από σχέδια και πρωτοβουλίες όπως είναι το δίκτυο *ur-EMODnet* και το σχέδιο «*MyOcean*». Ενδείκνυται, ωστόσο, ήδη στο παρόν στάδιο να επισημανθούν ορισμένα από τα στοιχεία που πρέπει να ενσωματωθούν:

1. Τα θαλάσσια δεδομένα στην Ευρώπη συλλέγονται σήμερα για συγκεκριμένο σκοπό – για παράδειγμα με στόχο την ασφαλή ναυτιλία ή για την διαχείριση της αλιείας – μελλοντικός στόχος, ωστόσο, είναι να προβλέπεται εξαρχής η συλλογή δεδομένων για πολλαπλούς σκοπούς.
2. Τα δεδομένα πρέπει να διατηρούνται όσο το δυνατόν πιο κοντά στις πηγές προέλευσής τους. Τα εν λόγω δεδομένα πρέπει να φυλάσσονται υπό ενδεδειγμένες συνθήκες σε εγκεκριμένα κέντρα δεδομένων. Για οιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων που αποτελούν προσωπικά δεδομένα σύμφωνα με τον ορισμό της οδηγίας περί προστασίας των δεδομένων⁴⁰ πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας.
3. Μια αποτελεσματική ευρωπαϊκή υποδομή θαλάσσιων δεδομένων πρέπει να περιλαμβάνει σειρά θεματικών ομάδων συγκέντρωσης⁴¹ στις οποίες να έχει ανατεθεί το καθήκον της «συγκέντρωσης» δεδομένων. Μια θεματική ομάδα συγκέντρωσης είναι μια κοινοπραξία οργανισμών που συγκεντρώνει δεδομένα σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα όπως γεωλογικές στρώσεις ή χημικές προσμείξεις.
4. Για να επιτευχθεί η βιώσιμη λειτουργία των συστημάτων θαλάσσιας παρακολούθησης και ο εντοπισμός ζωτικής σημασίας κενών στα εν λόγω συστήματα, απαιτείται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης. Αναμένεται η συμβολή υφιστάμενων οργανισμών εντεταλμένων να ασχολούνται με θέματα που αφορούν θαλάσσιες λεκάνες, όπως η Περιφερειακή Σύμβαση για τις Θάλασσες⁴², τα Περιφερειακά Γνωμοδοτικά Συμβούλια Αλιείας και η «EuroGOOS»⁴³ (η

⁴⁰ Οδηγία 95/46/EK

⁴¹ Εδώ περιλαμβάνονται (1) η πρόσβαση σε όλες τις παρατηρήσεις που δεν έχουν υποστεί επεξεργασία και οι οποίες φυλάσσονται σε κέντρα φύλαξης δεδομένων ορισμένου τύπου (2) η παραγωγή και διάδοση στιβάδων δεδομένων όπου αναφέρεται η συχνότητα της παρατήρησης και η ποιότητα των δεδομένων (3) ομογενοποιημένες στιβάδες δεδομένων (υπό τη μορφή πλέγματος ή πολυγώνου) επί θαλάσσιων λεκανών ή μέσω αυτών.

⁴² Συμβάσεις OSPAR, HELCOM, Βαρκελώνης, Βουκουρεστίου

⁴³ Η EuroGOOS είναι μια ένωση εθνικών κρατικών υπηρεσιών και ερευνητικών οργανισμών, οι οποίοι έχουν αναλάβει την επιχειρησιακή ωκεανογραφία σε ευρωπαϊκή κλίμακα

ευρωπαϊκή ένωση για το παγκόσμιο σύστημα παρακολούθησης των ωκεανών).

5. Σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων είναι, ενδεχομένως, σκόπιμο, η κοινοτική στήριξη προς την υποδομή θαλάσσιων δεδομένων και παρατήρησης να μετατοπιστεί πέρα από την συγκέντρωση δεδομένων και να επικεντρωθεί στην ανάλυση και στην εφαρμογή των εν λόγω δεδομένων· για παράδειγμα, για την στήριξη της παροχής δεικτών όσον αφορά την κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
6. Η αρχιτεκτονική των γνώσεων απαιτεί μια διαδικασία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο της οποίας θα αποφασίζεται ποια δεδομένα θα συλλέγονται και πώς αυτά πρέπει να συγκεντρώνονται. Απαιτείται επίσης η δημιουργία γραμματείας για την διαχείριση της διαδικασίας.

Για την δημιουργία μιας τέτοιας υποδομής η Επιτροπή προτείνει:

- *Η συλλογή γνώσεων να μην αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία πρέπει να αφιερώσει τους κατάλληλους πόρους για να εξασφαλίσει την ενδεδειγμένη διαφύλαξη των γνώσεων και, όταν αυτές δεν της είναι πλέον απαραίτητες από εμπορικής πλευράς, να μεριμνά για την ευρύτερη διάδοσή τους.*
- *Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει την επικοινωνία μεταξύ των εθνικών κέντρων φύλαξης δεδομένων μέσω συζητήσεων σε τακτική βάση στο πλαίσιο ομάδων παρατήρησης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και εμπειρογνομόνων σε θέματα δεδομένων και στο πλαίσιο του διαδικτυακού φόρουμ για θέματα θαλάσσιου περιβάλλοντος με στόχο την προώθηση ορθών πρακτικών όσον αφορά την φύλαξη και την διάδοση των δεδομένων.*
- *Για να διασφαλιστεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση των αναγκών παρακολούθησης, η Επιτροπή θα διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να λειτουργήσει ένας σταθμός ελέγχου θαλάσσιας λεκάνης⁴⁴ μέσω της θέσπισης πιλοτικών σχεδίων κατά την περίοδο 2011-2013.*
- *Η Επιτροπή, με βάση γνωμοδοτήσεις από κράτη μέλη, από σταθμούς ελέγχου θαλάσσιων λεκανών και σύμφωνα με τη γνώμη των ειδικών της, θα συνεχίσει να καθορίζει προτεραιότητες για την συγκέντρωση δεδομένων στο ur-EMODnet αλλά κατά την περίοδο 2011-2013 θα καταρτίσει πρόταση για πιο διαρκή διακυβέρνηση.*

44

Οι σταθμοί ελέγχου θα ελέγχουν ανεξάρτητα στιβάδες δεδομένων από κάθε θεματική ομάδα συλλογής, θα εξασφαλίζουν ότι τα δεδομένα από διαφορετικές ομάδες είναι αμοιβαία συμβατά και θα καθορίζουν προτεραιότητες για περαιτέρω παρατηρήσεις οι οποίες θα βασίζονται στην αλληλεπίδραση με τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Αυτοί οι σταθμοί ελέγχου πρέπει να λειτουργούν εξ ονόματος όλων των χρηστών θαλάσσιων δεδομένων εντός της εν λόγω λεκάνης λειτουργίας και να καλύπτουν όλες τις πρωτοβουλίες της ΕΕ σχετικά με θαλάσσια δεδομένα – EMODnet, GMES, πλαίσιο συλλογής δεδομένων, κλπ.

– *Η Επιτροπή θα συστήσει πρότυπη γραμματεία για τη διαχείριση της διαδικασίας ur-EMODnet – ήτοι για την προετοιμασία συνεδριάσεων, την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των θεματικών ομάδων συγκέντρωσης και των σταθμών ελέγχου θαλάσσιων λεκανών, εξασφαλίζοντας την τήρηση των προθεσμιών και την προετοιμασία ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων.*

6. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η μεγαλύτερη πρόσβαση σε θαλάσσια δεδομένα και στην παρατήρηση σχετικά με το θαλάσσιο περιβάλλον ελέγχθηκε από ανεξάρτητη ομάδα ειδικών στην συλλογή, συγκέντρωση και εφαρμογή θαλάσσιων δεδομένων. Η Επιτροπή, επικουρούμενη από την εν λόγω ομάδα έκανε τις επιλογές της σχετικά με θεματικές προτεραιότητες και μεθόδους εργασίας. Η ομάδα θα συμμετάσχει σε επίσημη μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση η οποία θα ξεκινήσει το 2011 και θα υποβάλει έκθεση στις αρχές του 2012. Στην εν λόγω αξιολόγηση θα περιλαμβάνονται ποσοτικοί δείκτες οι οποίοι θα μετρούν την πρόσληψη δεδομένων από το πρωτότυπο ur-EMODnet από επιστήμονες, από τις αρχές και από τον ιδιωτικό τομέα. Θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην επίτευξη των στόχων οι οποίοι τέθηκαν στην παρούσα ανακοίνωση.

Η Επιτροπή θα προβεί επίσης στη σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για να εξασφαλίσει τη συνοχή με τις εν εξελίξει εργασίες στα κράτη μέλη.

7. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Οι προτάσεις οι οποίες προβλέπονται στην παρούσα ανακοίνωση περιγράφουν δράσεις τις οποίες πρέπει να αναλάβει η Επιτροπή κατά την περίοδο 2011-2013. Στο τέλος της εν λόγω περιόδου θα πραγματοποιηθεί περαιτέρω αξιολόγηση επιπτώσεων με στόχο να δοθούν κατευθύνσεις όσον αφορά τα επόμενα βήματα. Η Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερόμενους να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με το παρόν σχέδιο.